

Binnen de vaste commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap hebben enkele fracties de behoefte om vragen en opmerkingen voor te leggen over de brief van de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap d.d. 19 juni 2012 over de uitvoering van de motie-Lucas c.s. inzake internationale uitgaven OCW¹ (Kamerstuk 33 000 VIII, nr. 209).

Fungerend voorzitter van de commissie
Wolbert

Adjunct-griffier van de commissie
Bošnjaković-van Bommel

¹ Motie-Lucas c.s. inzake internationale uitgaven OCW, Kamerstuk 33 000 VIII, nr. 55.

INHOUD

- I Vragen en opmerkingen uit de fracties**
 - Internationaal Beleid
 - Internationale budget
- II Reactie van de staatssecretaris**

I. Vragen en opmerkingen uit de fracties

De leden van de VVD-fractie hebben kennisgenomen van de reactie van de staatssecretaris en danken hem voor de antwoorden. Het begrotingsonderzoek was bedoeld om een helder en transparant beeld te krijgen van de doelstellingen, uitgaven en effecten van het internationale beleid. Het overzicht dat nu voor ligt is, volgens deze leden, een eerste stap. Toch zien zij aanleiding voor het stellen van een aantal vervolgvragen.

De leden van de PvdA-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de brief van de staatssecretaris in reactie op de motie-Lucas c.s. inzake internationale uitgaven OCW. Zij hebben daarover nog enkele vragen.

De leden van de PVV-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de overzichtstabel Internationale Uitgaven OCW 2012 en de begeleidende brief. De leden vragen of de specificatie van de Internationale Uitgaven OCW, zoals die nu voorligt voor 2012, standaard kan worden opgenomen als bijlage bij de jaarlijkse begroting.

De leden van de SP-fractie hebben kennisgenomen van de voorliggende brief. Zij stellen hierbij de volgende vragen.

De leden van de D66-fractie hebben kennisgenomen van de brief van de staatssecretaris over de internationale uitgaven OCW. Hierover hebben de leden één vraag.

Internationaal Beleid

De leden van de VVD-fractie vernemen graag van de staatssecretaris of hij van mening is dat de doelstellingen van het internationale beleid in zijn ogen voldoende gekoppeld zijn aan het versterken van de Nederlandse economie. Voor deze leden is het belangrijk dat de uitgaven aan het internationaal beleid worden doorgelicht, zodat er zorg voor wordt gedragen dat de uitgaven bijdragen aan de kwaliteit van het onderwijs en het naar Nederland halen van kenniswerkers die een bijdrage kunnen leveren aan kwalitatieve en kwantitatieve tekorten op de arbeidsmarkt. Deze leden menen dat op deze wijze het internationaal onderwijs- en onderzoeksbeleid kan bijdragen aan economische groei. Deze leden verwachten dat de middelen niet op basis van historisch gegroeide afspraken, maar op basis van een continue kritische afweging worden gedaan. Bij een dergelijke afweging wordt steeds de vraag gesteld of en hoe de uitgaven bijdragen aan de kwaliteit van het onderwijs en onderzoek en aan het belang voor de arbeidsmarkt. Graag ontvangen zij een reactie van de staatssecretaris.

De leden van de PvdA-fractie merken op dat de staatssecretaris in de brief opmerkt dat één van de doelstellingen «internationalisering van cultuur, onderwijs en wetenschappen (kwaliteit)» is. Betekent deze formulering dat de staatssecretaris deze taken automatisch gelijk stelt aan kwaliteit? Voorts wordt er een aantal «accenten» voor internationale studiemobiliteit geformuleerd, waarbij niet lijkt meegenomen dat het Centraal Planbureau

onlangs berekende dat de inkomende studentenmobiliteit gunstig is voor de Nederlandse economie. De leden van de genoemde fractie vragen de staatssecretaris of deze constatering nog invloed heeft op dit lijstje van accenten.

Internationale budget

De leden van de VVD-fractie leggen de onderhavige brief zo uit, dat het uitgangspunt is de huidige verdeling van middelen te koppelen aan de drie genoemde doelstellingen. Het lijkt er op dat de OCW-vertegenwoordiging, maar ook de (uitvoerende organisaties van) Nuffic¹, gericht zijn op landen waar een grote stroom Nederlandse studenten naartoe gaat of vandaan komt. De leden vinden het wenselijk om – mede naar aanleiding van deze brief van de staatssecretaris over internationale mobiliteit – geldstromen juist te laten gaan naar landen waar Nederland graag kenniswerkers vandaan haalt of studenten naar wil uitzenden. Graag vernemen zij de reactie van de staatssecretaris.

Deze leden vragen of de wetenschappelijke attachés (zoals genoemd in artikel 16) voor de Ambassade van Beijing niet een goed instrument zijn om te verbreden. Is er in de ogen van de staatssecretaris voldoende binding met wetenschap en innovatie op internationale handelsmissies? Wat zijn de verschillen tussen de genoemde wetenschappelijke attachés en de OCW-vertegenwoordigers? Waarom is er alleen sprake van een wetenschappelijke attaché in Beijing en niet in andere landen waar Nederland qua onderzoek nauwe banden mee onderhoudt, zo vragen de genoemde leden.

Voor wat betreft de Nederlandse Taalunie vragen de leden welk deel van de uitgaven verplicht zijn en welk deel vrijwillig is. Het ondersteunen van docenten Nederlandse Taal is een specifieke doelstelling, maar waarom verstrekt de Nederlandse overheid een bijdrage aan de Nederlandse Taalunie om ook les te geven aan buitenlanders die Nederlands willen blijven spreken? Is dit geen eigen verantwoordelijkheid van mensen in het buitenland en zijn zij daarom niet ook zelf verantwoordelijk voor de kosten hiervan, zo vragen de leden.

Voorts vragen de leden om een onderbouwing van de internationale verplichtingen. Onder invloed van welke verdragen is de Nederlandse overheid verplichtingen aangegaan? Zijn deze verplichtingen structureel? En geldt de verplichting voor het totaalbedrag aan uitgaven of slechts voor een deel? Deze nadere uitwerking van de door de staatssecretaris gezonden tabel zien de leden graag tegemoet. Daarin ontvangen zij graag een nadere verdeling tussen de verplichtingen en een eventuele «Nederlandse kop» op deze internationale verplichtingen. Hierbij vragen de leden specifiek naar een nadere toelichting op het onderdeel van de tabel gericht op artikel 8, een toelichting op alle subsidieposten aan de Nederlandse Taalunie en de subsidieposten op artikel 14.

Voorts hebben de leden van de genoemde fractie een aantal specifieke vragen over de meegezonden tabel. Zij vragen wat de Nederlandse verplichting aan het ECML² is en wat Nederland extra betaalt. Welke kwaliteitsverbetering kent het Nederlandse onderwijs dankzij dit centrum? Voorts willen wij weten hoeveel soortgelijke instellingen met dezelfde doelstelling als Europass³ bestaan er. Waarom gaat de toelage van de Nederlandse overheid specifiek naar Europass? Tevens vragen de genoemde leden of er sprake is van overlap tussen de taken van de Nuffic en de taken van NESO's⁴. Hoeveel NESO's zijn er? Zijn deze ook gezeteld in landen waar Nederland graag studenten en kenniswerkers mee wil uitwisselen, of waar nu de grootste toe- en uitstroom zich bevindt? Daarnaast vragen zij waarom er naast het EQF⁵ een Nederlands Kwalificatie Kader wordt opgezet. Is het niet efficiënter om de Nederlandse situatie in te passen in het EQF, zo vragen zij. Voorts willen deze leden weten wat de activiteiten van het Nederlands Instituut voor (Hoger

¹ Nuffic: Nuffic is de Nederlandse organisatie voor internationalisering in het hoger onderwijs.

² ECML: Europees Centrum voor Moderne Talen.

³ Europass: Europass is een initiatief van de Europese Commissie om mobiliteit bij werken en leren binnen Europa te vergemakkelijken.

⁴ NESO's: Netherlands Education Support Offices.

⁵ EQF: European Qualifications Framework.

Onderwijs in Ankara zijn. Waarom is er een specifiek Nederlands-Turkse samenwerking en niet met andere landen? Ook vragen zij hoeveel van de uitgaven aan UNU¹ verplicht zijn, en waarom de benutting van technologische toepassingen in Maastricht zit en niet bij de technische universiteiten. Hoeveel van de uitgaven zijn hiervan verplicht? Tevens merken deze leden op dat onder «Diverse projecten Agentschap NL» specifiek een bijdrage wordt gedaan aan de Turkije- en Ruslandmanifestaties in respectievelijk 2012 en 2013. Welke bijdrage leveren deze manifestaties aan de kwaliteit van onderwijs en onderzoek en aan het Nederlands belang? Ten slotte vragen deze leden waarom de instituten in Syrië, Libanon en Jordanië wel worden beëindigd en die in Turkije en Marokko niet.

De leden van de PvdA-fractie hebben nog een vraag naar aanleiding van de meegezonden tabel, te beginnen met de vraag waarom de aflopende Huygens- en Libertasprogramma's niet in de geformuleerde criteria voor internationale studiemobiliteit passen. In die criteria is opgenomen dat de instroom van studenten van hogere kwaliteit moet zijn en zeker bij het Huygensprogramma was er, nota bene volgens de tabel, sprake van «excellente» studenten, zo merken deze leden op.

De leden van de PVV-fractie vragen voor de subsidieposten, die onder de categorie «internationale verplichtingen» vallen, per subsidiepost een specificatie om welke verplichtingen dit precies gaat en of deze gebaseerd zijn op bindende verdragen.

De leden van de SP-fractie merken op dat de brief en de verdere specificatie van de internationale uitgaven veel verduidelijken, maar niet alles. De leden vragen om een nadere toelichting en specificatie op de post «OCW-vertegenwoordiging». Mede in dit kader vragen zij of duidelijk is welk deel gaat naar het actief werven van buitenlandse studenten voor Nederlandse opleidingen. Tevens vragen zij of er meer toelichting kan worden gegeven op de (meer)waarde van de Nederlandse Instituten in het buitenland.

De leden vragen voorts of er inmiddels een alternatief is om het voor studenten mogelijk te maken in het buitenland te studeren, nu de Huygensbeurs is komen te vervallen. Het moet niet van je financiële mogelijkheden afhankelijk zijn of een topstudie in het buitenland wel of niet mogelijk is, zo stellen de leden van de genoemde fractie. Tevens vragen zij waaruit de genoemde «ontvangsten» op de post «internationaal beleid» bestaan. Voorts vragen zij wat het concrete verschil is tussen «internationaal beleid OCW» en «internationale uitgaven OCW»? Met andere woorden, wat zijn de criteria voor «internationaal beleid» en wat zijn de criteria voor «internationale uitgaven OCW», zo vragen zij.

De leden vragen ten slotte waarom er opnieuw niet is gekozen voor meer specificatie met betrekking tot de internationale uitgaven in de Begroting OCW 2013. Deze leden merken op dat het nog steeds niet goed te herleiden is waar het geld naar toe gaat, terwijl dit punt de vorige begroting aanleiding gaf tot de ingediende motie en de voorliggende brief.

De leden van de D66-fractie hebben van Nuffic begrepen dat het van belang is dat er ook publieke financiering nodig is -naast private financiering- om het Huygensprogramma van decentrale initiatieven naar een nationaal programma te tillen. Kunt u een reactie geven of u die stelling deelt en of u bereid bent hier wat aan te doen, zo vragen deze leden.

¹ UNU: United Nations University.